

CRONICA POLITICĂ.

Diarului oficiosu ungurescu „Corespondence de Pesth“ i-se scrie din Viena următoarele: Ministrul ee externe contele Kálnoky și ministrul-președinte român generalu Manu, cu ocaziunea întrevederii lor de o oră și jumătate, au putut constata, că principiile conducătoare ale ambilor bărbați de stată cu privire la politica generală, și în specială la cea din Orientă suntă totu aceleași și România în sensul acesta fără rezervă se razimă de stălpul acestei politice, care este alianța triplă. De-o intrare a României în alianță însă nu pôte fi vorba, din motive cunoscute, ba o asemenea intrare ar fi chiar de prisos; congruența morală ajunge pe deplin. Firesce, că s'a atisă și cestiunea unei convențiuni comerciale, dăr nu a fostă desbătută într'unu modu meritoriu; cu tôte acestea la timpū oportunū va sosi în Viena unū omū de încredere politicu-economicu, care se începă erășî negociările.

Din Viena i-se telegrafază lui „Pester Correspondenz“, că versiunile aduse de unele diare despre comunicările făcute de nunțiul Galimberti cumcă episcopul Schlauch ar fi fostă chematū la audiență de către Maiestatea Sa, suntă fără temei. Ascultările private din cestiune suntă a se înțelege așa, că episcopul Schlauch înainte de asta cu vr'o 16 zile a fostă ce e dreptū la Maiestatea Sa, dăr pe atunci nimenea nu se așteptase la mórtea primatului Simor și în urmare Maiestatea Sa, nu a putută vorbi cu Schlauch în cestiunea ocupării scaunului primatiale, ér correspondențele dintre nunțiul papalū și între capitulul din Strigoniū s'au referitū numai la casul de mórte, și nu la înlocuirea lui Simor.

Unū corespondentū din Sofia alū diarului „Times“ vorbindū despre atitudinea Rusiei față cu condamnații bulgari, aduce scirea, ca Kalubkow, care a fostū condamnatū la 9 ani închisóre fiindū amestecatū în complotul lui Panifa, trăsese liberū în Rusia la rudeniile sale. Acesta e alū doilea casū, că Rusia tractează astfelū pe cei condamnați de justiția bulgară.

SCRILE PILEL.

Cestiunea demonstrațiunei arangiate în contra representațiunei „Nuntei din Valeni“ în teatrul din Clușiu încă nu s'a terminat. Etă ce scrie „Kolozsvar.“ Scim, că demonstrații au apelatū în contra sentiței polițienesci la consiliul primăriei (magistratū) motivândū, că demonstra-

țiunea a fostă îndreptată în contra piesei antiromâne și tendențioase, deore-ce ea conține și părți de acelea, cari va-tămă pe toți Români de pe suprafața pământului. Consiliul a ținutū erī (în 27 Ian. n.) o ședință în privința acesta, și a esaminatū tôte hârțile aparținătoare cauzei, ba a studiatū și piesa „Nunta din Valeni“ de după cartea suferului. Consiliul în sfârșitū a ajunsū la convingerea, că în demonstrațiune a fostă cuprinsă agitațiune anticonstituțională, din considerațiune, că demonstrațiunea a fostă de mai nainte tumultuosū arangiată, și din considerațiune, că în piesă nu este nimicū vătămătorū nici pentru societatea din România, dăr nici măcarū pentru unū unicū „patriotū maghiarū de limba română.“ Când tinerii români au demonstratū așadără într'unū modū atât de completū, au datū espresiune acelei solidarități, care e identică cu crima în contra întregității statului maghiarū. În demonstrațiunea acesta se pare a fi cuprinsă agitațiune în contra constituțiunei, seu eventualū agitațiune de naționalitate, și fiind-că în casul acesta nu se pôte aduce judecată de către auctoritățile administrative, consiliul primăriei a casatū sentința poliției și a hotărâtū sē se predea cauza tribunalului penalū. Acusații, se vorbesce, voescū sē apeleze la ministrul de interne.“

Istoria domniei regelui Carolū. Cetimū în diarele din Bucuresci, că unū Românu cu avere s'a adresatū unuia dintre cei mai bunī scriitori ai noștri, însărcinându-lū sē scrie o istoriă populară despre domnia regelui Carolū. Acestă scriere se va distribui gratuită, cu ocaziunea serbării de 10 Maiu a. e., tuturor Românilorū, cari soiu ceti. Costulū acestei publicațiuni se va urca la 300,000 de franci.

Recensământul în comitatul Clușului. Recensământul poporului în comitatul Clușului a datū următorul rezultatū: 39,012 case, 96,076 locuitori de sexū bărbătescu și 95,955 locuitori de sexū femeescū; laolaltă 192,031 locuitori.

Botezulul fiului împăratului Wilhelm II. În ziua de 26 Ianuarie s. n. s'a oficiatū în Berlinū în modū solemnū botezulul fiului împăratului Germaniei, în prezența împăratului, împărătesei Augusta-Victoria, împărătesei văduve Fridericū, a principilor și prinselor din familia regală, a mareșalului Moltke, generalulū Caprivi, a ministrilor și generalilor. A oficiatū d-lū Drigander. În jurulū copilului se aflau nașii și repre-

sentanții celorū chiamați a esista la această ceremoniă; între acești din urmă archiducele Eugeniu, ducele de Genua, admiralulū Capellen. Copilul a primitū numele de Joachim Franciscu-Humbert. Archiducele Eugeniu și ducele de Genua au fostū decorați cu marele cordonū alū Vulturului negru.

Poporațiunea orașului Viena. După stabilirea din anulū acesta, poporațiunea capitalei Austro-Ungariei, fără de palatulū imperialū și de garnisonă, numără 1,332,823 de suflete.

Recrutarea în Clușiu, se va face în anulū acesta în zilele de 4 și 5 Martie, la care se vorū presenta 301 tineri din orașul Clușiu.

Recensământul la curte. „Extrablatt“ din Viena află că în primele zile ale lunii lui Ianuarie s'a scris și pentru Majestatea Sa monarculū și toți membrii familiei o fôie de numărare, umplându-se tôte rubricile prescise de lege. Acestă lucrare a fostū încredințată mareșalului curții.

Iubileu. D-lū Löbel Aronsohn, președintele comunității cultului israelitū din Brașovū implinindū 40 de ani, de când este președinte alū acestei comunități, s'a constituitū unū comitetū arangiatorū, care va da în onôrea sa unū banchetū festivū în sala cea mare a hotelului „Europa“ Duminecă în 1 Februarie n. c. la 8 ore sēra.

Din dieta ungerescă.

(Desbaterea proiectului de lege pentru Kșgedovuri.)

Conte Albin Csaky, ministru de culte și instruciune publică: S'a dișū, că o îngrijitóre nu este în stare a se ocupa cu 80 de copii și că din asta causă e fôrte nepractică dispozițiunea proiectului privitóre la acestū punctū. În proiectulū de lege însă se iau mēsurī și pentru aplicarea de doiți pe lângă îngrijitóre. Prin urmare cu îngrijirea a 80 de copii suntū încredințate douē persoane; pôte nici acestea sē nu fiă de ajunsū, ceea ce viitcrulū o va arăta, dăr după constatările unorū bărbați de specialitate, douē persoane suntū de ajunsū pentru 80 de copii. După acestea ministrulū răspunde la unele obiecțiuni ale lui Czirer și Károlyi Sándor: Eu numai aceea am dișū — răspunde ministrulū — că dintre copiii mai micī de 5 ani se nimicescū mai bine de 50% și n'am arătatū câte procente se vinū pe anumiți ani de etate; am accentuatū nu-

mai, că între cauzele mortalității, lipsa de îngrijire jôcă fără indoielă unū mare rolū, și decă vomū putē mântui numai o parte minimală dintre acești copii, prin acesta abună-sēmă vomū aduce mare folosū pentru țēră. (Viue aprobări.)

În urmă revine ministrulū Csaky asupra cestiunei de naționalitate:

Mai întâi declarū — dișe elū — că cu d-nii Filtsch și Moosary nu voi intra în discuțiune (Viue aprobări în drēpta). Cu astfeliu de deputați, cari își dovedescū alipirea lorū către statulū ungarū prin desaprobarea propagărei limbei maghiare în or-ce dimensiune; cu astfeliu de deputați, cari vrēu sē rezerveze libertatea cultivărei, folosirei și propagărei limbei maghiare singurū numai pentru naționalitățile aflătóre în țēră, (viue aprobări generale) dăr acestū dreptū îlū denegă națiunei maghiare și statului ungarū (Adevăratū! Așa este!): cu astfeliu de d-ni deputați nu vrēu sē discutū (Viue și prolongite aprobări generale); cu astfeliu de d-ni deputați nu consimțescū și nu voi consimți nicī-odată, cu acești domni eu nu mē voi întâlni nicī-odată. (Viue aprobări generale.)

D-lū deputatū Adolf Zay s'a provocatū la lealitatea lui și ni-a cerutū, ca și noi sē ne purtămū față cu elū cu asemenea lealitate și sē nu căutămū în cuvintele lui diferite intențiuni, ci sē le luămū așa, precum le-a vorbitū. Cu deplină lealitate și tocmai așa le iau, precum le-a vorbitū. Am ascultatū cu atențiune și în urmă am și cetitū, ba am și recapitulatū cele ce le-a dișū d-sa în dietă cu asemēni ocaziuni. Și ce-am constatatū? Unū contrastū și o contradicere admirabilă și de neerecutū. D-lū deputatū recunoscē îndreptățiunea ideei de statū maghiarū; recunoscē, aprobă îndreptățiunea propagărei limbei maghiare, dăr ori de câte-ori pășimū cu vre-unū mijlocū pentru a asigura priu elū ajungerea acestui scopū, d-lū deputatū nu vrē sē voteze acestū mijlocū. (Viue aprobări.) Elū așa-dēră aprobă scopulū în modū platonice, dăr mijlocele tot-dēuna le respinge pe tôte. La aducerea articolului de lege XVIII din 1879, când amū introdusū propunerea limbei maghiare în școlele elementare, d-lū deputatū a fostū contra. Anulū trecutū, când s'a pertractatū proiectulū de lege privitorū la limba grēcă, de asemenea s'a sculatū în contra unorū dispozițiuni aduse cu acea ocaziune în favorulū limbei și literaturii maghiare. Și acum, când voimū sē ușurămū pentru copiii nemaghiari posibilitatea de a-și însuși limba maghiară în școlele elementare, de asemenea este în contră. (Viue aprobări generale.) Sē

serioile—de cum aveau în satele iobăgesci din țēră. E dăr evidentū, că sôrtea țēranelui din munții apuseni, a fost lapte cu colacū, față cu sôrtea țēranelorū nemeșesci. Eu așa credū, că mulți dintre ei și-ar schimba sôrtea de ađi cu cea de înainte de anulū 1848, celū puținū pe acelu timpū nici unū moțū n'a emigratū. Recomandū d-lui Barițiu cetirea corespondenței din „Munții apuseni“. „Tribuna“ din 17 Iuniu 1890.

Și cu tôte aceste, d-lū Barițiu dișe în cartea sa că: „Locuitorii din munții apuseni au trecutū prin adversități și și suferințe multă mai variate și oșeș-cum mai dramatice.“

Celū ce n'a cunoscutū Ardealulū și starea țēranelui dinainte de anulū 1848, ușorū ar putē poticni, ca sē creadă, că în munții apuseni nu „Impăratul“ ar fi fostū stăpânū, ci acelu Grofū Beleznay, despre care legendă ne spune, că: mergēndū la vėnatū, La Lacuri, precum le numia poporulū, „fără fundū“ în locū de cāni, lua iobagi cu sine. Când pușca o rață în mijloculū lacului trimetea iobagiulū, ca sē i-o soțā. Decă acelu nefericitū nu soia sē innôte, stăpānulū se desfăta, cum se lupta acelu „omū“ cu mórtea, până ce se inneca; ér decă scia sē innôte, aștepta până ce bietulū omū

punea mână pe rață, atunci îlū pușca în capū și se bucura vėdēndu-lū cum se cutundă.

Am căutatū într'adinsū, în „Gazeta Trans.“ pe timpulū când a fostū Varga Catalina în munții apuseni (1842—1847) dōră afu vre-o jalbă în contra funcționarilorū camerali. Nu numai că așa ceva n'am aflatū, ci am aflatū tocma contrariulū.

În N-rulū 51 din 28 Iunie 1843 și în N-rulū 89 din 6 Noemvre 1847 d-lū Barițiu încarcă pe guvernū, cu cele mai mari laude, tocmai pentru denumirea funcționarilorū camerali, și fiscali, deși denumirea acestora nu atărna dela guvernū. Etă ce ne spune d nulū Barițiu în a. 1847:

„Între acei puținī români transilvani, carii se ocupă mai seriosū cu trebile politice a le iubitei nōstre patriei făcură unii întrebarea, cum ar fi mai bine pentru noi, decă s'ar unī Transilvania cu Ungaria supt condițiile ce se vorū pune de o parte și de alta, s'au decă ar rēmānea totū în statulū de acum pentru tôte vėcurile. De vorū privi Romāniū cu ochi sănătoși la cursulū tuturor lucrurilor, se vorū convinge ușorū, că lorū nici prin unire, nici prin rēmānere mai rēu nu le va merge, ci multū puținū totū mai bine. Care însă din două căi ar fi mai sigură pentru ajungerea unui bine mai

mare, este anevoiă a determina. Unii se temē, că prin aceea unire politică s'ar amerința naționalitatea. Ci sē nu uitămū, că acesta ori încātrū ne vomū întōrce-tū, este și va fi amerințată. Însē au nu e lupta naționalitățilorū generală? Nu se amerința și a Sașilorū, a Croațilorū, chiar a Maghiarilorū? De va plăcea sorții fatale ea ne va lovi și în unire și în neunire. Deci încolo, ori cu Ungaria mai aprōpe, ori cu ea mai departe, la unū punctū rēmānemū totū cei vechi, avemū adecă tot unū prinoipe; în care seu cu apelați la Clușiu, seu departe la Buda, se concentrează tôte, dela Elū se așteptă totū. După a nōstră părere: cre-dința, purtarea nōstră către preanaltulū guvernū și creditulū, pe care vomū fi norociți alū căștiga la elū, unitū cu luminele sciințelorū pe care trebuie sē ni le cășcigămū în mēsură câtū se pôte mai mare, va determina viitorulū nostru fericirea nōstră pământescă. Noi avemū neapărată trebuință atâtū de o stare scutire, câtū și de o blândă, sinceră și înțeleptă manuducere; părinții noștri și noi cunoscurămū de atātca ori, că și una și alta o aflărāmū cele mai deseori numai la guvernū. Acesta pe câtū îlū suferiră împregiurările, satură de atâtea ori pe flāmānđi noștri, adapă pe sētoșii noștri, îmbracă pe cei goli; vindecă pe cei rāniți. Spre adevērirea acestorū dișe; însemnāmū numai atātca, că ori unde împărțirea deregatoriilorū publice atărna mai multū seu cu totulū dela guvernū, vedemū cu cea mai dulce mângāiere sufle-

tēscă unū numărū frumosū de romāni aședăți și naintați în posturi; anume la tesaurarie, la montanistică ș. a.!) nici de relege și ritū nu mai suntū întrebăți, ci cum se pare art. 60 dela 1791 se esplică cu totulū în favōrea celorū interesați de același. În urmă, priu ori ce strămutare politică sē trecă acesta prea scumpă patriă, noi romāni se nu mai fimū puținū credincioși în privința acesta, ci fără a pune tocma mână în sinū, seu a ne culca pe ureche se mai socotimū, ca și pentru noi: fata viam invenitū.“

G. B.

Acuma nu mē mai mirū, că nēmūlū romānescū a fostū atâtū de fericitū pe timpulū când domnia „aprobata și compilata“ decă guvernulū, drăguțulū, fiăi țērina ușoră, „sătura pe cei flāmānđi“, „adapă pe cei sētoși“, „îmbracă pe cei goli“ și „vindecă pe cei rāniți“. Cam astfelū faciū tôte guvernele: satură pe cei flāmānđi. Mē mirū numai de aceea, cum d-lū Barițiu putū dișe la anulū 1880 în „Observatoriulū“ că „acelu guvernū, lucră, ca orbitū de Dumneđeu, pentru perirea sa și a țerei.“

(Va urma.) Iosifū Sterea-Șuluțlū.

!) Denumirea acestora nu atărna dela guvernū.

Cursul pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies like Banote românești, Argint românesc, etc.

Cursul la bursa de Viena

Table with stock market rates for gold, silver, and bonds.

Table with interest rates and financial data for various banks and institutions.

Avisul d-loru abonați

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal...

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscută tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numeră pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“...

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary and Romania/abroad.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Table showing rates for Sunday issues in Austro-Ungary and Romania/abroad.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1890.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predealu, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnează orele de noapte.